

Թեան սիրոյն՝ որ գիտել կու տայ: Գերմանացիք իրենց անխոնջ երկայնամուտ թեամբը իմաստասիրութեան ամենաբարձր ճշմարտութիւնը հետազոտելով՝ վերջի ժամանակներս մեծ ծառայութիւններ քաշած են մարդկութեան. իրենց խորհող մտքը քայլ առ քայլ մտաց ամենանուրը շարժմանցը ետեւէն կ'երթան, աշխարհիս վարիչ բարոյական մեծ օրէնքները կը պարզեն, և այսպէս սով իրենց հարկը կը հատուցանեն այն էւրօպիոյ՝ որ տիեզերաց միւս մասանցը կ'առաջնորդէ: Գերմանացիք, երկայնա միտք ուսումնական հետազոտութեանց մէջ և ամեն մեծ մտածութեանց եռանդուն հետամուտք, աւելի մեծ վարդապետութեանց գիւտին մէջ երազ են քան թէ սկզբանց գործադրութեանը մէջ: Իբրեւ ազգ, բարոյական հիմք ունին որ առանձին ընտանեաց մէջ շահաւոր կերպով օգտեցնել գիտեն. բայց ուրիշ երկու ժողովրդոց նման, անանկ եռանդուն գործունէութիւն մը չունին որ կարենան մարդկութեան մեծ ընտանեաց առաջնորդ ըլլալ: Սակայն յինքեանս շատ ազնիւ յատկութիւն մը կը բովանդակեն, որ է մտաց ճգամբք իրենք զիրենք լաւցընել: Այսպէս մինչդեռ աշխարհիս առաջնորդ եղող մեծ ժողովուրդներ կանկ առած են, իրենք ճշմարիտ յառաջադիմութիւն գէպ 'ի լաւագոյն ապագայ մը կը քալեն: Իրենց ամենէն արդի առաջները գեղեցկագոյններն են, վասն զի խորհող ժողովրդեան մը արդիւնք են, որ պատերազմող ազգի մը յաջողութիւն է: Կին մը որ իր սրտովը և հանճարովը սկսաւ ուրիշ ազգաց ճանչցընել զմեզ, քանի մը առաջներ ստեղծեր է՝ որ քիչ բառով բընաւորութիւննիս կը բացատրեն:

Գերմանացիք մտածութեան բովանգործքն են. մարդկային ազգին մտաւորական ճոխութիւնները լուսնայն կը քննեն:

ՏԻԿԻՆՆ ՍԴԱԷԼ

Ըսած է նմանապէս.

Ի Գերմանիա՝ ամենայն բանի մէջ խղճմտանքով կը վարին. և յիրաւի անկէ դուրս բան մը չիսկատահիր:

Եւ համոզուած եմ թէ ատիկայ է որ այնչափ մարդիկ յարուցած է այդ երկրիս մէջ, որ մարդկութեան իսկ պատիւ կ'ընեն:

Սա մէկ քանի առաջները գրէ, աւելցուց Գերմանացի գիտունը, որոնց վրայ խորհրդածելը քեզի կը թողում:

Հին ծառերը շատ աւելի դժուարութեամբ կը ծրւին:

Համեստ մարդուն ժառանգութիւնը ամեն աշխարհի մէջ է:

Պարտքը առաւօտանց կանուխ՝ հացագործէն շատ աւելի առաջ տուն կը մանէ:

Խորհրդոց մէջ խնուել եղիւր, գործոյ մէջ թռչուն: Ինութիւնը աւելի ուժով կը քաշէ քան թէ եօթնեղ:

Մըջիւններն ալ քէն ունին:

Ամեն մարդ ոտքերը աղքատութեան վրայ արքել կ'ուզէ:

Հաւկիթը վառեակէն աւելի գիտնալ կ'ուզէ:

Սկիզբը գործին կէսն ըսել է:

Իսկոյն հաճելի է:

Ծերութիւնը օրացոյցը մարմնոյն վրայ կը կրէ:

Բախտը կոյր է և կը կուրացընէ:

Նախանձը կարիճ մըն է, ինքզինքը կը փարատէ:

Այն որ ամբոխին կը ծառայէ՝ գէշ տէր մ'ունի:

Ով որ հեռու ճամբորդութիւն կ'ընէ՝ շատ աստղ կը փոխէ, բայց ոչ թէ խելքը:

Ուսեալ Գերմանացին այս երկու վարի առաջներովս լմընցուց, որք մեծ ճշմարտութիւն մը և իմաստուն խորհուրդ մը կը բովանդակեն.

Կարօտութիւնը մայր է արհեստից:

Աղքատութիւնը անոնց մօրուն է:

Կը շարունակուի:

ՀԻՆԳ ԵԱԲԱԹ ՕԳԱՊԱՐԿԻ ՄԷՋ

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԻՅ ԱՆԳՂԻԱՅԻՈՅ

ՅԱՓՐԻԿԷ

(Տես երես 122:)

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Նեղուր. — Երեւացող լեռ. — Երկրին յիշատակը. — Արարացոյց պատմութիւնները. — Նիսալ-Նիսալք. — Ճոյին իմաստուն խորհրդածութիւնները. — Վիկտորիան սատակելով կը ձանապարհորդէ. — Օդաչու վերելք. — Տիկիկն Պլանչար:

— Ինչ ուղղութեամբ կը ճանապարհորդենք, հարցուց քէններախ, տեսնելով

որ իր բարեկամը ուղղեցուցին կընա-
յէր :

— Դէպ 'ի հիւսիսային արեւմտեան
հիւսիս :

— Թշուառութեանս . բայց ատիկայ
հիւսիս չէ :

— Ոչ Տիւր , և կարծեմ որ մեծ դը-
ժուարութիւն պիտոր կրենք Կոնստանդնու-
օպոլիս . կը ցաւիմ ատոր վրայ , սա-
կայն գոնէ արեւելեան հետադադու-
թիւնները հիւսիսային հետադադու-
թեց հետ շարկապեցինք , որով մեղադիր ը-
լալու չենք :

Վիկտորիան կամաց կամաց Նեղո-
սէն կը հեռանար :

— Յետին հայեցուածք մը տանք ,
ըսաւ տղըդորը , այդ անանցանելի լայ-
նութեան , ուսկից ոչ ոք արի ճանա-
պարհորդներէն կարող եղեր է անդին
անցնիլ : Ահա այդ անամիւրելի ժողո-
վուրդներն , զորոնք նշանակեր են թեթե-
րիւք , տ' Առնո , Միանի , և այն երիտա-
սարդ ճանապարհորդն պարոն Լըթան ,
որուն պարտական ենք վերի Նեղոսի
վրայ գրած լաւագոյն գրուածքներուն :

— Այսպէս ուրեմն , հարցուց ֆէն-
նըտի , մեր գիւտերը գիտութեան կան-
խաղդմանց հետ համաձայն են :

— Ամենեին համաձայն : Սպիտակ
գետին , Նահր-էլ-Ապիատին , աղբերա-
կունքը , ծովու նման մեծ լճի մը մէջ
ընկղմած են . անկէց է իր ծագման աղ-
բիւրը . քերթութիւնն անտարակոյս իր
աշխուժէն շատ կորանցունէ պիտի . ա-
խորժելի էր միշտ այս գետոց արքային
երկնային ծագումը մը ենթադրել . նախ-
նիք անոր Ուիկէան անունը կու տային ,
և գրեթէ հաւատք էր իրենց մէջ , ինչ-
պէս թէ ուղղակի արեւուն մէջէն հոսէր .
պէտք է երբեմն երբեմն գիտութեան
մեզի սորվեցուցածէն ընտրութիւն ընե-
լով ընդունիլ ու մերժել . գուցէ գիտուն
մարդիկ միշտ չգտնուին , այլ քերթողք
միշտ գտնուելու են :

— Դեռ ևս ուրիշ սահանքներ ալ կը
տեսնուին , ըսաւ ճոյ :

— Մաքետոյի սահանքներն են , լոյ-
նութեան երեք աստիճանին տակ : Աս-

կէ աւելի ճիշտ բան չիկրնար ըլլալ : Ինչ-
պէս չկրցանք քանի մը ժամ Նեղոսի
ընթացքին վրայէն քալել :

— Հոն վարերն ալ առջինուս , ըսաւ
որսորդը , լերան մը գագաթը կը տես-
նամ :

— Լոկվէք լեռն է , Արաբացուց դող-
դողացող լեռ ըսածը . պարոն Տէպօնօ ,
Լադիֆ Էֆէնտի անուամբ այս կողմերս
ճանապարհորդելով , պտըտեցաւ : Նեղո-
սի մօտ բնակող ցեղերը մէկմէկու ոխե-
րիմ թշնամի են ու շարունակ պատե-
րազմաւ մէկզմէկ կը ջարդեն : Կրնաք
հեշտեաւ ըմբռնել թէ ինչպիսի վտանգ-
ներէ անցած պիտոր ըլլայ :

Հոմս այն ատեն զՎիկտորիան դէպ
'ի հիւսիսի արեւմտեան դին կը տանէր :
Լոնկվէք լեռնէն հեռանալու համար
հարկ եղաւ աւելի խոտոր ուղղութեամբ
հոսանք բնտուել :

— Բարեկամք , ըսաւ տղըդորն իր ըն-
կերներուն , ահա հիմա կը սկսինք իրա-
պէս Ափրիկէի մէջէն անցնիլ . մինչև
հիմա զլիսաւորապէս մեր յառաջըն-
թացներուն հետոցը հետևեցանք : Այլ
ասկէ ետքը անձանօթին հետամուտ
կ'ըլլանք : Արդեօք արիութիւննիս պակ-
սի պիտոր :

— Ոչ երբեք , կանչեցին միաբերան
Տիւր և ճոյ :

— Հապա , ճամբայ ուրեմն , և եր-
կինքն ըլլայ մեզի օգնական :

Իրիկուան ժամը տասնին , խոխոմնե-
րու , անտառաց և ցիր ու ցան գիւղից
վրայէն՝ ճանապարհորդք երեքացող լե-
րան կողերը հասան , որուն մեղմ զառ-
իվերներուն քովէն կը քերէին :

Այդ ապրիլի 23դ յիշատակաց օրը ,
տասնըհինգ ժամու ճամբորդութենէ
ետքը , երազաշունչ հովու մը մղելով
երեք հարիւր տասն և հինգ մղոնի՝ մի-
ջոցէ աւելի քալած էին :

Սակայն այս ճամբորդութե՛ ետքի մա-
սը տխուր տպաւորութիւն մ'ըրեր էր վրա-
նին . խոր լուութիւն մը տիրերէր նաւա-
կին մէջ : Արդեօք տղըդոր Ֆէրկըսըն իր

1 Հարիւր քսանուհինգ փարսախէ աւելի :

ըրաժ զիւտերուն մէջ ընկղմած էր։ Արդեօք իր երկու ընկերներն այն անծանօթ երկիրներուն մէջէն անցնելին կը մտածէին։ Անշուշտ այս ամենը Անդղիոյ ու հեռի բարեկամաց քաղցր յիշատակաց հետ խառն կը գտնուէին։ Ճոյ միայն անհոգ փիլիսոփայութեան մը ցոյց կու տար, շատ բնական գտնելով որ հայրենիքը հեռի ըլլալուն պատճառաւ չէր կրնար հոն տեղ գտնուիլ։ սակայն Սամուէլ Ֆէրկըսընի և Տիք Բէն Նըտիի լռութենէն ակնածելով լուռ կեցաւ։

Իրիկուան ժամը տասնին վիկտորիան լերան¹ միւս կողմը խարխիւր նետած դադարած էր։ գոյացական կերակրիկ մը կերան և յաջորդաբար ամենը քուն մտան՝ մէկին հսկելովը։

Երկրորդ օրն աւելի զուարթ դադափարներով արթնցան։ գեղեցիկ օդ մը կ'ընէր, ու հոգն աղէկ կոյմէն կը շնչէր։ ախորժաճամ նախաճաշ մը, զոր ճոյ իր զուարթամտութեամբը շատ զուարճալի ըրաւ, վերջապէս ամենը զուարթացուց։

Այս ատենս իրենց քալած երկիրն անհուն ընդարձակութեամբ է։ Թէ՛ Լուսնի և Թէ՛ Տարփուրի լերանց սահմանակից, և գրեթէ Եւրոպայի մեծութեամբ ընդարձակութիւն ունի։

— Անշուշտ, ըսաւ տղերքը, Ուզուկալի ենթադրեալ թագաւորութեան մէջէն կ'անցնինք։ աշխարհագիրներէն ոմանք ըսեր են թէ Ափրիկէի կեդրոնը մեծ փոս մը կամ թէ անհուն լիճ մը կայ։ Տեսնենք պիտի թէ այդ ենթադրութիւն որչափ ստուգութիւն ունի։

— Սակայն ինչպէս կրցեր են այդ պիտի ենթադրութիւն մը ընել, հարցուց Բէննըտի։

— Արաքացուց պատմածներէն։ Այդ մարդիկ շատ առասպելախօս են, թերևս չափազանց առասպելախօս։ Ճանապարհորդը ոմանք Բաղէհ կամ Մեծ լճերն հասնելով, կեդրոնական երկիրներէն

եկող գերիներ տեսեր են, իրենց երկրին վրայ հարցմունքներ ըրեր են անոնց, և այդ այլ և այլ վկայութեանց հաւաքածոյ մը ընելով, անկէ դուրս թիւններ հետեցուցեր են։ Այս ամեն բանի մէջը միշտ ստոյգ բան մը կայ, և դու կը տեսնես, Նեղոսի ծագմանը վրայ չէին խաբուիր։

— Քան զայդ աւելի ստոյգ բան չկայ, պատասխանեց Բէննըտի։

— Այդ վկայութեանց միջոցաւ է որ աշխարհագրոյց տախտակներ շինելու փորձեր են։ ուստի և ես ալ այս աշխարհացոյց տախտակաց մէկի մը վրայէն կ'ուզեմ ճամբանիս շարունակել, և ըստ պիտոյից ուղղել զայն։

— Միթէ բոլոր այս երկիրներս բնակիչ ունին, հարցուց ճոյ։

— Անտարակոյս, և գէշ բնակիչներ ունին։

— Կը կռահէի։

— Այդ ցիրուցան ժողովուրդները Նիամ-Նիամ ընդհանուր մականուանակոչութեամբ կը զուրցուին, և այդ անունն ուրիշ բան չէ եթէ ոչ անուանաստեղծութիւն մը։ ծագման ձայնին նմանաձայնութիւն մըն է։

— Կատարեալ, ըսաւ ճոյ։ Նիամ, Նիամ։

— Քաջդ ճոյ, եթէ դու այդ անուանաստեղծութեան անմիջական պատճառն ըլլայիր՝ այդ բանը շատ կատարեալ չէիր գտնար։

— Ի՞նչ կ'ուզես ըսել։

— Այս ըսել կ'ուզեմ թէ այդ ժողովուրդներն մարդակերք կը համարուին։

— Այդ ստոյգ է արդեօք։

— Շատ ստոյգ։ Նաև ըսեր էին թէ այդ բնիկներն չորքոտանեաց նման պոչ մը ունին։ սակայն ապա իմացան որ ըսած յաւելուածն այն կենդանեաց մորթին կը վերաբերէր՝ որոնցմով ծածկուած են։

— Ա՛լ գէշ։ պոչը շատ ախորժելի բան մըն է մթեղները վռնտելու համար։

— Կարելի է ճոյ։ սակայն այդ բանը առասպելաց կարգը դնելու է, ինչպէս

¹ Աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ այս լեռը կ'երբայ երբ մահմետական մը ոտքը վրան կը դնէ։

նաև Պոէօն- Ռոլլէի ըսած շանագլուխ մարդիկներն :

— Շան գլխով մարդիկ : Շատ աղէկ բան, թէ հաջելու և թէ մարդակեր ըլլալու :

— Սակայն եթէ ստոյգ բան մը կայ, այդ ժողովրդոց վայրագութիւնն է, որ մարդկային մահն անյագ սիրող են, և միշտ զայն գտնելու հետամուտ :

— Կը խնդրեմ, ըսաւ ճոյ, որ իմ անձնական անհատիս շատ չյօժարին :

— Դու տես, ըսաւ որսորդը :

— Ատանկ է, պարոն Տիք, եթէ սովի մը ժամանակ հարկ ըլլայ որ զիս ուտեն, կ'ուզեմ որ դու և իմ տէրս օգտուիք ատկէ : Այլ այդ սևամորթները սնուցանելու ծառայել. օն անդր. ամօթէս կը մեռնիմ :

— Շատ աղէկ, քաջ ճոյ, ըսաւ Գէն. նըտի. որոշեալ է ուրեմն, դէպքին համամատ յոյսերնիս վրադ կը դնենք :

— Ձեզի ծառայելու պատրաստ, պարոնայք :

— Ճոյ այդպէս կը խօսի, ըսաւ տղորդը, որպէս զի իր վրան հոգ ունենանք և աղէկ գիրցնենք զինքը :

— Գուցէ, պատասխանեց ճոյ. մարդս շատ անձնասէր կենդանի մըն է :

Կէսօրունէ ետքը, երկինքը գետնէն ելած տաք միգով մը ծածկուեցաւ. միգաբակը հազիւ թէ կը ներէր գետնին առարկաներն որոշելու. որով և վախնալով որ չըլլայ թէ յանկարծ անակրնկալ ժայռի մը զարնուին, տղորդը ժամը հինգին ատենները դադարելու նշանն տուաւ :

Գիշերն առանց պատահարի մ'անցաւ, սակայն հարկ եղեր էր այն սաստիկ խաւարին պատճառաւ զգուշութիւնը կրկնապատկել :

Երկրորդ առտուն մոռսիւն¹ արտաքոյ կարգի սաստկութեամբ շնչեց. հոգն օդապարկին ստորին կողմի խորշերուն

¹ Մասի արարացի բառ է, և Հնդկաց կանոնաւոր քամի կը նշանակէ, որ վեց ամիս շարունակ մի և նոյն կողմէն կը շնչէ, վեց ամիս ալ հակառակ կողմէն :

մէջ կը լեցուէր. սաստկութեամբ կը ցնցէր այն յաւելուածը՝ որուն մէջէն ուռեցրնող խողովակները մտուցած էր. հարկ եղաւ զանոնք չուաններո աւրացրնել. դործ մը՝ որ ճոյ շատ ճարպ կուլութեամբ գլուխ տարաւ :

Անով մի և նոյն ատեն նաև ստուգեց որ օդապարկին բերանը բոլորովին դոց էր :

— Այդ բանը, ըսաւ տղորդը Ֆէրկըսըն, կրկին օգտակարութիւն մ'ունի մեզի համար. նախ ամենակարեւոր կազի մը կորուստէն պաշտ ենք. ապա, մեր բոլորը դիւրավառ գօտի մը չենք թողուր, զոր վերջապէս կրնայինք բռնկեցնել :

— Շատ ձախորդ պատահար մը ըլլալու էր ճամբորդութեան, ըսաւ ճոյ :

— Միթէ գետնը դահալիժելու էինք, հարցուց Տիք :

— Ոչ թէ դահալիժիլ, այլ կազը քիչ քիչ այրէր պիտոր, ու մենք ալ կամաց կամաց վար պիտոր իջնայինք. այդպիսի մէկ պատահար մը դադրիացի օդանաւորդ խաթունի մը հանդիպեր է, Պըլանշար տիկնոյ, որ իր օդապարկը բռնկեցուց հրախաղութիւններ ընելով. սակայն վար չինկաւ. և անտարակոյմ չէր ալ սպաննուեր, եթէ իր նաւակը ծրխնելոյզի մը չզարնուէր, ուսկից վար նետուեցաւ :

— Յուսանք որ մեզի ասոր նման բան մը չհանդիպի. ըսաւ որսորդը. մինչև հոս մեր ճանապարհորդութիւնը վտանգաւոր չերևնար ինծի, և պատճառ մըն ալ չեմ տեսնար որ մեր նպատակին հասնելու արգելք ըլլայ մեզի :

— Եւ ոչ ես, սիրեցեալդ Տիք, արգելք մը կը տեսնամ. միւս կողմանէ ձախորդ պատահարներն օդանաւորդաց անխոհմութենէն պատճառեր են, և կամ անոնց կազմարաններուն գէշ կերպով շինուած ըլլալէն : Սակայն հազարաւոր օդաչու վերելքներու մէջէն, և ոչ քսան պատահար կը յիշուին որ մահ պատճառած ըլլան : Ընդհանրապէս գետեզերաց աւազակոյտներն ու չուին աւելի վտանգներ կը ներկայացնեն :

Ուստի և նոյնպիսի դէպքի մէջ պէտք չէ ինչ և իցէ զգուշութիւն զանց ընել:

— Ահա նախաճաշի ժամանակը հասաւ, ըստ ճոյ. պահծու մսով ու սուրճով գոհանալու ենք, մինչև որ պարոն Գէննըտի միջոց մը գտնէ ու մեզի երէոյ աղէկ մսի կտոր մ'ընծայէ:

Կը շարունակուի:

Օր 'ի Թրումզոյ.

Արևուն շարունակ ներկայութիւնն, և օգուն հաստատուն պարզութիւնն՝ այս գաւառաց ցորեկներուն մասնաւոր գեղեցկութիւն մը կու տան: Երբ կէս զիշերուն մօտ արևն իր ընթացքը դէպ 'ի հիւսիս կը շարունակէ, բոլոր երկիրն՝ հարաւային գաւառաց պէս՝ երեկոյեան հանդարտութիւն մը կը վայելէ: Երբ այս աստղա դարձեալ կը բարձրանայ, կը կարծուի թէ օրն ալ նորէն կը սկսի. և որչափ որ երթալով կը բարձրանայ, նոր ջերմութիւն մը կը տարածէ բոլոր երկիրն վրայ: Պայծառութիւնը ամէն վայրկեան ալ նոյն է, և երբ ջերմաչափը ցածնալով կը ծանուցանէ թէ կէս զիշերը անցած է, մարդ հազիւ կը կարծէ թէ իրիկունը դացած է:

Արևուն տեղին տուած ազդեցութիւնը միշտ պարզ է, վասն զի այն տըխուր տպաւորութիւնն զոր կ'ազդէ մարդուն՝ ալեաց վրայ տարածուելով՝ հոս չի խռովեր զմարդ. կէս զիշերէ քիչ մը ետքը բոլոր բնութիւնը կը սկսի կամաց կամաց կենդանանալ:

Գետնէն ամպեր կը բարձրանան, և այլ և այլ ձևերով օգուն մէջ և լերանց վրայ կը տարածուին. ծովուն մակերեսին վրայ պզտիկ ալիքները կ'իմացընեն որ հիւսիսէն եկող օդն աստիճանաբար աւելի ուժով դէպ 'ի հարաւ կը մղուի: Արեգակն կը բարձրանայ հորիզոնին վրայ, իր ճառագայթները հետզհետէ գետնին վրայ կ'ազդեն: Առուակաց խոխովիւնն՝ որք զեռ երկիրը ծած-

կող ձեանց հալելովը կ'ուռին, զգալի կերպով կ'աճի: Հիւսիսային քամին բոլորովին տիրած է. ալ չի փշեր մըրկի պէս, այլ շարունակ կարգաւորութեամբ մը նեղուցին վրայ: Երեկոյին ժամը ութին՝ ամենայն ինչ դարձեալ խաղաղացած է, ոչ օգուն մէջ ամպ կայ, ոչ հիւսիսային քամի: Գիշերը՝ արեգական քաղցր ջերմութենէ զատ բան չըզգար մարդ:

Բնեւային շրջանակէն անդին եղած ափանց վրայ՝ քիչ տեղ կայ որ թրոմզոյի պէս վայելէ արևուն շարունակ ընթացքը հորիզոնի վրայ՝ առանց ընդմիջելոյ: Գրեթէ ուրիշ ամէն տեղ ժայռ մը կամ բարձրաւանդակ մը քանի մը ժամ անոր տեղը կը խափանեն: Դարձեալ երբ երևայ՝ այնպէս կու թուի ինչպէս թէ հորիզոնէն նոր դուրս ելած ըլլար: Երբ աներևոյթ կ'ըլլայ, օդոյն բարեխառնութիւնն կը ցածնայ. երբ առաւօտեան հինգին կամ եօթին երևայ՝ ժամէ մը կը բարձրանայ: Այս բանս տեսած էինք 'ի Լէտինկէն. բայց ուրիշ տեղեր երկու անգամ արեւու ելլալը կը տեսնեն, և երկու անգամ նոյն առթիւ օդոյ բարեխառնութիւնը կը զգան: Ի թրոմզոյ կէսօրէն ետքը մինչև երկուքը՝ ջերմութիւնը կ'աճի, և 13 կամ 14 աստիճանի կը հասնի. մինչև ութը կամաց կամաց կը ցածնայ, յետոյ աւելի արագ մինչև 'ի 10 ժամ. անկէ ետե դարձեալ քիչ քիչ մինչև կէսգիշեր. այս ատեն 8 կամ 9 աստիճանի կը հասնի: Բայց կէսգիշերուն և ժամ մը միջոց նորէն կը սկսի աճիլ: Արեգակն հոս երկու ամիս հորիզոնին վրայ կը կենայ, կամ մոյխի կիսէն մինչև յուլիսի վերջը:

ԼԵՌՈՒՆՏ ՏԸ ՊԻՒԻ:

Տեսիլ Գերմանիոյ.

Անտառաց բաղմութիւնն և տարածութիւն քաղաքականութեան դեռ նոր սկսիլը կը ցուցնեն. հարաւոյ հին երկիրը՝ զրեթէ անծառ է, և արեգակն